

De rige lande må betale for vacciner til fattige lande på det afrikanske kontinent

Information

Af Birgitte Qvist-Sørensen

09.11.2020

Dette er et debatindlæg. Indlægget er udtryk for skribentens egen holdning.

Hvis vi vil hjælpe de fattige lande på det afrikanske kontinent til udvikling og fremgang, er vi også nødt til at købe coronavacciner til dem. Alternativet er, at virussen bliver ved at poppe op igen også hos os i Vesten, skriver generalsekretær i Folkekirkens Nødhjælp, Birgitte Qvist-Sørensen, i dette debatindlæg

I Pretoria i Sydafrika demonstrerede sundhedspersonale i sidste uge, blandt andet for bedre arbejdsvilkår og bedre adgang til værnemidler.

I tidsskriftet The Economist opfordrer Bill Gates verdens rige lande til at købe vacciner til verdens fattigste. Ifølge Microsoft-stifteren vil det ikke i sig selv være en altruistisk handling: »Hvis nogle lande forbliver reservoirer for virussen, vil den blive ved med poppe op i andre lande.«

Gates peger på et centralt problem, der ikke bliver talt meget om.

COVID-19 vil sandsynligvis brænde sig langsomt, men sikkert gennem det afrikanske kontinent. Verdens fattigste lande kan derfor ende som reservoirer for virussen, fordi de hverken har tilstrækkelig testkapacitet til at opspore smitten eller økonomiske midler til at købe vaccinen, når den er på gaden.

Oven i den dystre prognose viser en ny rapport fra Verdensbanken, at pandemien kan sende yderligere 100 millioner mennesker ud i ekstrem fattigdom, hvor man lever for under 12 kroner om dagen.

De økonomiske konsekvenser af pandemien er voldsomme i Afrika, og det rejser spørgsmålet om, hvornår virksomheder, ngo'er, politikere og turister kan og vil rejse til de afrikanske lande igen? For det er dybt bekymrende, hvis vi afskærer den fysiske kontakt og dermed store dele af samarbejdet med det mest skrøbelige kontinent. I takt med at resten af verden vender tilbage til normaliteten.

Afrika i frit fald

Indrejseregler til de fleste afrikanske lande vil aldrig kunne baseres på smittetal. Sydafrika er det eneste land på hele kontinentet, hvor der er nogenlunde valide data om smitten, som nu ser ud til at være faldende.

Andre steder er situationen en helt anden. En stikprøveundersøgelse, som vores medarbejdere overværede i flygtningeområdet Gambella i Etiopien, viste, at 33 procent var coronasmittede, men uden symptomer. Det er den type mørketal, der risikerer at gøre Afrika til rødt område i al overskuelig fremtid.

I Folkekirkens Nødhjælp har vi selv oplevet, hvordan vi er blevet nødt til at hjemkalde det meste af vores udsendte personale. 85 procent af vores udviklingsarbejde kører stadig, men det skyldes, at Folkekirkens Nødhjælp i årtier har forfulgt en strategi om at have så få udsendte som muligt. Og det har taget årtier at sikre, at udviklingen i dag kan løftes af de lokale.

Men som ny aktør på det afrikanske kontinent er det svært – hvis ikke umuligt – at investere succesfuldt eller starte virksomhed uden fysisk tilstedeværelse. Og de økonomiske tal viser da også, at investeringerne styrtdykker. Ifølge FN er udenlandske opkøb og fusioner på det afrikanske kontinent faldet med 76 procent i 2020 sammenlignet med samme tidspunkt i 2019. Antallet af nye investeringer på kontinentet er faldet 23 procent, imens værdien af investeringerne er faldet med 58 procent.

Den negative udvikling understreger økonomerne Joseph E. Stiglitz og Hamid Rashid i en kommentar i Information den 25. august. De forudser forestående statsbankerotter i flere af verdens fattigste lande. Ifølge Stiglitz og Rashid vil en række lande ikke kunne leve op til tilbagebetalingskravene på deres milliardgæld, så længe skatteindtægterne er i frit fald.

På den baggrund opfordrer Verdensbanken også de rige lande til at reducere udviklingslandenes gæld, så landene undgår økonomisk nedsmeltning og bedre vil være i stand til at hjælpe deres befolkninger igennem krisen.

Håndsrækning til Afrika

Det afrikanske kontinent har altså mere brug for økonomisk samarbejde, udviklingsbistand og investeringer end nogensinde før. Der er brug for, at dygtige folk vil bo og gøre karriere på kontinentet.

Det er der bred enighed om. Derfor barsler EU også med en ny Afrikastrategi, og det samme gør den danske regering. Men det bliver vanskeligt at understøtte uddannelse af Afrikas unge, sikre kvinder en selvstændig økonomisk stemme og igangsætte den grønne omstilling med vind- og vandprojekter, hvis vi slet ikke kan få adgang.

Som jeg ser det, er den eneste farbare vej derfor, at vi følger Bill Gates' opfordring om at købe vacciner til verdens fattigste lande. Derudover bliver rige lande som Danmark nødt til at lempe gældskravene til de fattigste lande og ikke mindst droppe tanken om at lade udviklingsbistanden falde.

Situationen kræver flere håndsrækninger til Afrika, ikke færre. Det er vigtigt, at politikerne også har fokus på det under finanslovsforhandlingerne.

Birgitte Qvist-Sørensen, generalsekretær i Folkekirkens Nødhjælp.